

Fiche 1: Mededeling inzake ontbossing

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: De uitdagingen van ontbossing en aantasting van bossen aangaan om de klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit aan te pakken

Datum Commissiedocument: 17-10-2008

Nr. Commissiedocument: COM(2008) 645 definitief

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=197512

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: SEC(2008) 2619/2

Behandelingstraject Raad: De mededeling wordt behandeld in de raads werkgroep milieu. De mededeling is gepresenteerd tijdens de Milieuraad van 20-21 oktober 2008. Het Frans voorzitterschap wil tijdens de Milieuraad van 4 - 5 december 2008 raadsconclusies over de mededeling aannemen.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

2. Essentie voorstel

Met deze mededeling wil de Commissie een antwoord geven vanuit de EU op de ontbossing en aantasting van bossen. De voorstellen in deze mededeling zijn bedoeld als basis voor de EU positie over de aanpak van ontbossing in de VN-klimaatonderhandelingen (UNFCCC) die in december 2009 in Kopenhagen moeten leiden tot een nieuw klimaatakkoord. Ontbossing is een van de belangrijke onderdelen van die onderhandelingen. De Commissie zal begin 2009 een mededeling publiceren over het mandaat voor de onderhandelingen in Kopenhagen. Tevens kunnen de voorstellen tijdens de komende klimaatconferentie te Poznan (Polen, december 2008) worden besproken. De Commissie stelt zich in deze mededeling ten doel dat uiterlijk 2030 er op wereldschaal geen bosareaal meer verloren mag gaan en tegen 2020 moet de bruto ontbossing in de tropen met ten minste 50% verminderen ten opzichte van het huidige niveau. Hiermee wil de Commissie invulling geven aan de conclusie van de Milieuraad (oktober 2007) waarin wordt benadrukt dat concrete beleidsinitiatieven en maatregelen als onderdeel van een wereldwijde, brede overeenkomst voor na 2012 nodig zijn om deze emissies te stoppen en binnen twee tot drie decennia om te buigen.

Om dit doel te bereiken, geeft de Commissie in deze mededeling enkele voorstellen voor versterking van een aantal reeds bestaande beleidslijnen van de EU. Daarnaast worden in het kader van de huidige internationale onderhandelingen onder het VN-Klimaatverdrag twee nieuwe voorstellen gedaan:

- op korte termijn: het opzetten van een *Global Forest Carbon Mechanism (Wereldwijd boskoolstofmechanisme)*.

Doel van het mechanisme is aanzienlijke financiële middelen te genereren om ontwikkelingslanden in staat te stellen een bijdrage te leveren aan de mondiale broeikasgasemissiereductiedoelstelling, door emissies van ontbossing en bosdegradatie te reduceren,

- op langere termijn: het testen van de opname van ontbossing in koolstofmarkten.

Kredieten verkregen door een reductie van emissies ten gevolge van ontbossing en bosdegradatie in ontwikkelingslanden mogen door overheden gebruikt worden om aan hun reductieverplichtingen te voldoen. Opname van de kredieten in het EU emissiehandelsstelsel (EU-ETS) zou pas na 2020 ingevoerd kunnen worden.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De Commissie beschrijft in deze mededeling een aantal bestaande EU beleidslijnen. Deze behelzen onder meer versterking van het instrument FLEGT (wetshandhaving, governance en handel in de bosbouw), groen aanbeelden en eco-labelling. Daarnaast streeft de Commissie naar meer coherentie van het beleid. De Commissie

verbindt zich er onder andere toe de impact van toekomstige beleidsinitiatieven op de ontbossing te evalueren en de impact te bestuderen van de consumptie in de EU van ingevoerde voedingsmiddelen en non-foodproducten die de ontbossing kunnen doen toenemen.

Naast deze reeds bestaande beleidslijnen en doelstellingen van de EU, stelt de Commissie in het kader van de huidige klimaatonderhandelingen twee concrete voorstellen voor, namelijk het Wereldwijd boskoolstofmechanisme en het op het lange termijn uittesten van de opname van ontbossing in de koolstofmarkten.

Verder stelt de Commissie in een mededeling die gelijktijdig is gepubliceerd (COM (2208) 644/3) nog een andere maatregel voor namelijk een verordening waarin de verplichting voor marktdeelnemers wordt opgenomen om het risico van het op de markt brengen van illegaal hout te minimaliseren. Dit voorstel wordt behandeld in een apart BNC-fiche.

De voorstellen van de Commissie zullen worden betrokken in de Europese positiebepaling voor de internationale onderhandelingen onder het VN-Klimaatverdrag. De Europese Gemeenschap is, net als de individuele lidstaten, Partij bij het VN-Klimaatverdrag.

De financiële gevolgen van de voorstellen zijn afhankelijk van de uitkomsten van de internationale klimaatonderhandelingen en in het bijzonder de inzet van ontwikkelingslanden. In haar effectbeoordeling gaat de Commissie uit van gemiddelde jaarlijkse kosten tussen de € 15 en 25 miljard om ontbossing tegen 2020 te halveren (de totale bandbreedte rijkt van € 2,4 tot 200 miljard). De huidige FDI en ODA uitgaven voor het voorkomen van ontbossing zijn een fractie hiervan. Het stoppen van ontbossing (in 2030) wordt volgens het impact assessment van de Commissie nog twee tot drie keer duurder.

Het oordeel over de subsidiariteit is positief. Gezien het feit dat ontbossing een groot probleem is dat op nationaal niveau niet kan worden opgelost, is het nodig dat we ons op Europees niveau inzetten voor een mondiale aanpak van dit probleem. Een eensgezinde aanpak op mondiaal niveau zorgt voor het meest effectieve resultaat. Het pakket maatregelen van de Commissie kan bijdragen aan het verminderen van het ontbossingsprobleem.

Het oordeel over de proportionaliteit voor de versterking van de bestaande beleidslijnen en de grotere coherentie van het beleid is positief; het oordeel voor het Global Forest Carbon Mechanism is negatief. Het doel van het voorgestelde Global Forest Carbon Mechanism is om aanzienlijke financiële middelen te genereren, zonder dat duidelijk is of het beoogde doel, een halvering van ontbossing, hiermee kan worden bereikt. Dit maakt de Commissie ook duidelijk in haar mededeling door expliciete voorwaarden te stellen aan de opname van de kredieten uit het mechanisme in het EU ETS: een internationale overeenkomst met ambitieuze verbintenissen tot emissiereductie op de middellange termijn, degelijke monitoring met onafhankelijke verificatie en oplossingen voor de duurzaamheid van de kredieten en de aansprakelijkheid.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland vindt het voor een effectieve aanpak van het klimaatvraagstuk zeer belangrijk dat emissies veroorzaakt door ontbossing en bosdegradatie worden teruggedrongen.

Nederland wil benadrukken dat de haalbaarheid van het door de Commissie voorgestelde doel (een halvering van de ontbossing in de tropen in 2020 en het stoppen van ontbossing in 2030) afhangt van de bereidheid van alle landen om zich aan een dergelijke doelstelling te committeren en van de andere voorwaarden (degelijke monitoring met onafhankelijke verificatie en oplossingen voor de duurzaamheid van de kredieten en de aansprakelijkheid). In de mededeling koppelt de Commissie het eigen handelen van de EU aan de inzet in de internationale klimaatonderhandelingen. Nederland vindt dit een goede benadering. Op die manier wordt de geloofwaardigheid van de EU in de internationale klimaatonderhandelingen versterkt.

Nederland steunt de oproep van de Commissie voor een versterking van bestaande beleidslijnen en grotere coherentie van het beleid. Nederland ondersteunt het voorstel om de opname van ontbossing in de koolstofmarkten uit te testen. Nederland kan echter geen steun uitspreken voor de oprichting van een *Global Forest Carbon Mechanism*, en vindt dat zo veel mogelijk moet worden aangesloten bij bestaande mechanismen.

De Commissie benadrukt terecht dat er veel geld nodig is om de wereldwijde ontbossing te stoppen. Nederland is van mening dat uiteindelijk vooral privaat geld aangewend zou moeten worden. Maar daarnaast zijn, met name in de opstartperiode, internationaal ook publieke middelen nodig voor capaciteitsopbouw en het verster-

ken van het institutionele raamwerk. Nederland is uitdrukkelijk tegen een verplichte oormerking van EU-ETS veilingopbrengsten op EU niveau en daarom bijzonder ongelukkig met de verwijzing naar de EU-ETS veilingopbrengsten als mogelijke financieringsbron.

Wat betreft de opname van boskredieten in het EU-ETS, onderstreept Nederland het belang van de door de Commissie genoemde voorwaarden. Als aan die voorwaarden is voldaan hoeft opname niet uitgesteld te worden tot na 2020. Bij een koppeling van boskredieten aan het EU-ETS dienen de vraag naar en het aanbod van emissierechten met elkaar in evenwicht zijn om een verstoring van de koolstofmarkt te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld worden bereikt door een beperking te stellen aan de hoeveelheid boskredieten.

Nederland vindt dat beoordeling van de mededeling van de Commissie gezien moet worden in de context van de bredere Nederlandse en EU inzet en strategie in de internationale klimaatonderhandelingen.